

**COVID-19 SALGINININ
TÜRKİYE'DE FAALİYET GÖSTEREN
SİVİL TOPLUM KURULUŞLARINA
ETKİSİ ANKETİ - II RAPORU**

EYLÜL 2020

.....

COVID-19 SALGINININ TÜRKİYE'DE FAALİYET GÖSTEREN SİVİL TOPLUM KURULUŞLARINA ETKİSİ ANKETİ – II RAPORU

Eylül 2020

Proje Ekibi: **TÜSEV**

Yapım: **MYRA**

Koordinasyon: **Engin Doğan**

Tasarım: **Serhan Baykara**

Uygulama: **Serhan Baykara**

© Tüm hakları saklıdır. Bu yayının herhangi bir bölümü TÜSEV'in izni olmadan hiçbir elektronik veya mekanik formatta ve araçla (kayıt, bilgi depolama vb.) çoğaltılamaz.

Eylül, 2020

.....

TÜSEV HAKKINDA

Türkiye Üçüncü Sektör Vakfı (TÜSEV), 1993 yılında sivil toplumun yasal, mali ve işlevsel altyapısını geliştirmek amacıyla kurulmuştur. TÜSEV, sivil toplumun daha elverişli bir ortamda faaliyet gösterebilmesi ve karşılaşılan ortak sorunlara çözümler sunabilmek için Mütevelliler Heyeti üyelerinden aldığı destekle daha güçlü, katılımcı ve itibarlı bir sivil toplum vizyonu ile çalışmalarını sürdürmektedir.

Türkiye’de daha güçlü, katılımcı ve itibarlı bir sivil toplumun varlığı için çalışan TÜSEV;

- STK’lar için elverişli ve destekleyici yasal ve mali ortamın oluşturulması,
- Stratejik ve etkin bağlılığın teşvik edilmesi,
- Kamu, özel sektör ve sivil toplum arasında diyalog ve iş birliğinin sağlanması,
- Türkiye’deki sivil toplumun uluslararası düzeyde tanıtılması ve iş birliklerinin kurulması,
- Sivil toplumun itibarının artırılması,
- Sivil toplumla ilgili araştırmalar yapılması amacıyla faaliyetlerini sürdürmektedir.

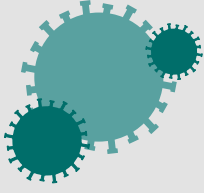
ANKET HAKKINDA

Dünya Sağlık Örgütü'nün (DSÖ), 11 Mart 2020 tarihinde küresel bir salgın olarak açıkladığı COVID-19 (Koronavirüs) pek çok sektör gibi sivil toplum kuruluşlarının çalışmalarını da olumsuz şekilde etkilemektedir. TÜSEV, sürecin belirli aşamalarında, sivil toplumdan paydaşlarıyla bir araya gelmiş; sürece yönelik bilgi ve deneyim paylaşımı alanları yaratmıştır. Bu görüşmelerin çıktısı olarak TÜSEV, sonuçları farklı paydaşlara yönelik olarak tasarlanacak savunuculuk çalışmalarının planlanmasında kullanılması hedefi ile, STK'ların süreçteki ortak problemlerini daha katılımcı bir şekilde belirlemek amacıyla COVID-19 Salgınının Türkiye'de Faaliyet Gösteren Sivil Toplum Kuruluşlarına Etkisi Anketi'ni oluşturmuştur. İlk fazı 10-15 Nisan 2020 tarihleri arasında yürütülmüş olan anket çalışmasına toplam 170 STK katılmıştır. Çalışmanın sonuçları TÜSEV koordinasyonunda sivil toplumun farklı kesimlerinden paydaşlarla birlikte değerlendirilmiştir.

Salgının devam etmesi, sivil toplum kuruluşlarının süreçteki durumlarının izlenmesi ve değişen ihtiyaçlarının belirlenmesi gerekliliğini de beraberinde getirmiştir. Bu kapsamda anket çalışmasının ikinci fazı tasarlanmıştır. İlk çalışmada olduğu gibi Genel Sorular, Mevcut Kaynaklar, COVID-19'un Kuruluşunuza Etkisi, Hibe ve Fonlar, Yardım ve Bağışlar ile İstihdam ve Sürdürülebilirlik olmak üzere altı başlık altında sorulan 39 sorudan oluşan anket 11-19 Ağustos 2020 tarihlerinde açık kalmış ve toplam 141 STK temsilcisi tarafından yanıtlanmıştır. Bu rapor kapsamında her iki çalışmanın sonuçları karşılaştırmalı olarak yer almaktadır.

İÇİNDEKİLER

1. GENEL SORULAR	6
2. MEVCUT KAYNAKLAR	9
3. COVID-19'UN KURULUŞUNUZA ETKİSİ	12
4. HİBE VE FONLAR	22
5. YARDIM VE BAĞIŞLAR	30
6. İSTİHDAM VE SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK	33

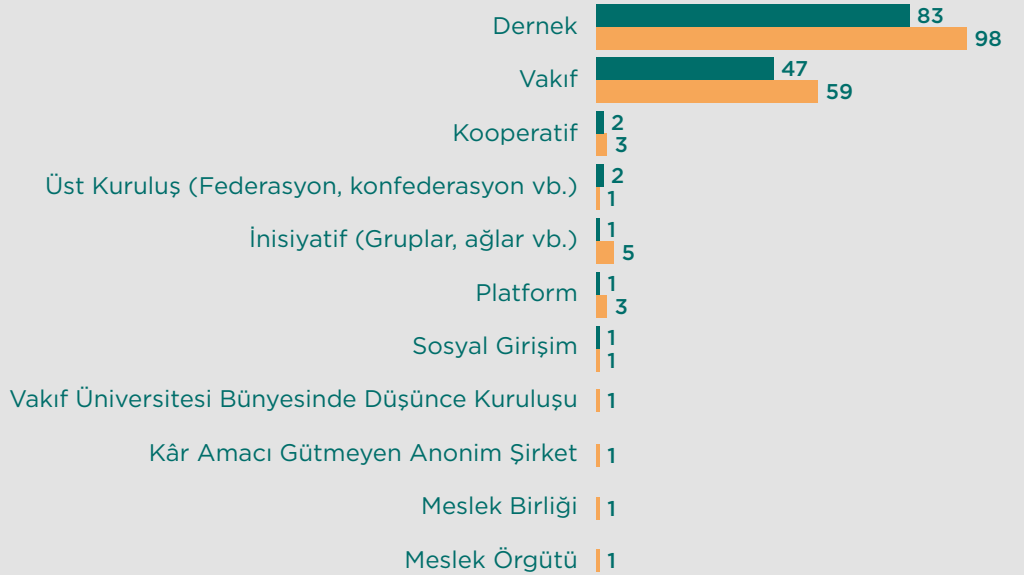
1. GENEL SORULAR

Raporun Genel Sorular bölümünde STK'ların kuruluş türleri, faaliyet alanları, merkezlerinin bulunduğu bölgeler ile ilgili veriler ortaya koyulmaktadır.

STK'LARIN KURULUŞ TÜRÜ

Ankete katılan 141 STK'dan 83'ü kuruluş türünü demek, 47'si vakıf, 2'si kooperatif, 2'si üst kuruluş olarak tanımlamışlardır. Anketi yanıtlayan kuruluşlar arasında 1 adet inisiyatif, 1 adet platform, 1 adet sosyal girişim, 1 adet kâr amacı gütmeyen şirket, 1 adet meslek birliği, 1 adet meslek örgütü ve 1 adet de vakıf üniversitesi bünyesinde faaliyet gösteren düşünce kuruluşu bulunmaktadır.

GRAFİK 1. STK'LARIN KURULUŞ TÜRÜ

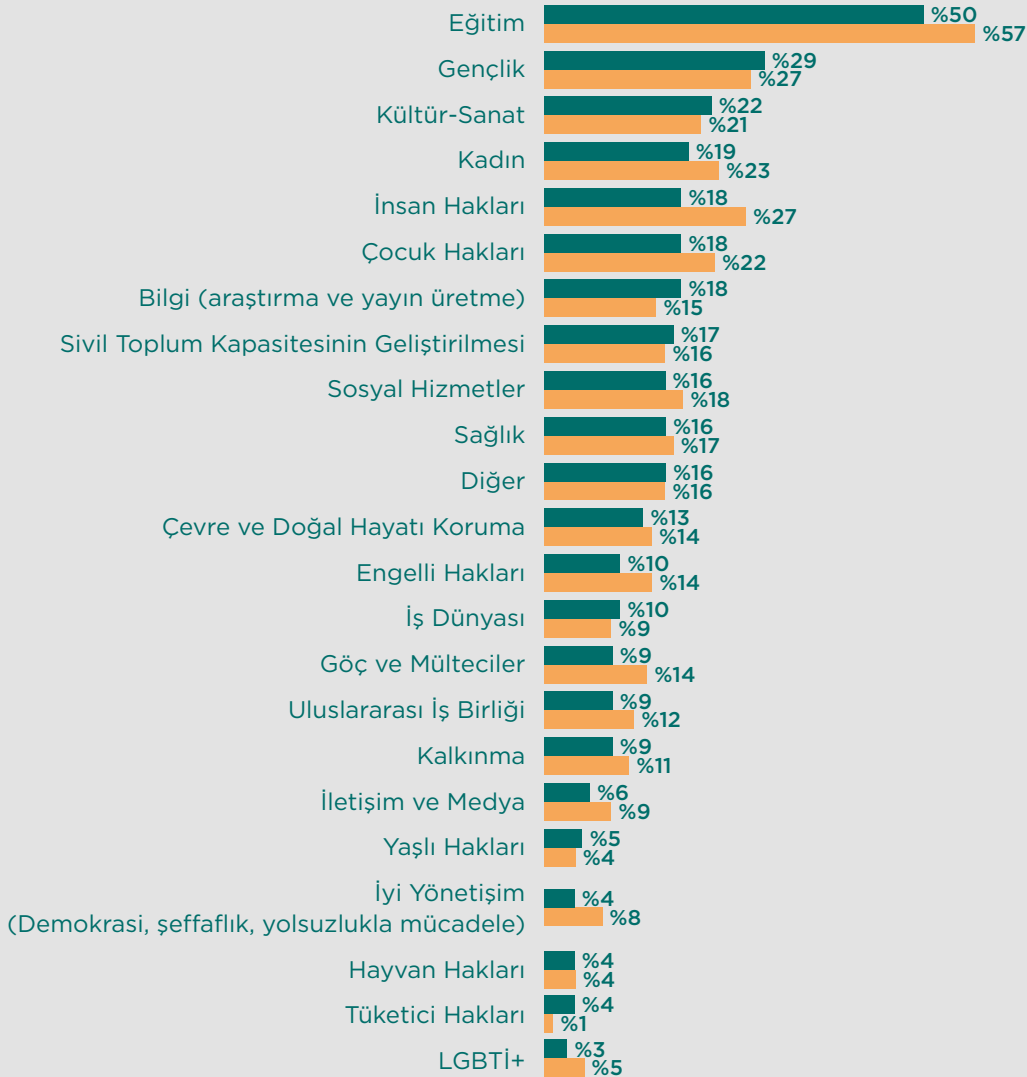
Ağustos ■

Nisan ■

STK'LARIN FAALİYET ALANLARI

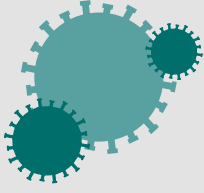
Anketi yanıtlayan STK'ların faaliyet gösterdikleri öncelikli alan tercihleri değerlendirildiğinde, %50 ile ilk sırada yer alan eğitim alanını, gençlik (%29), kültür-sanat (%22), kadın (%19), insan hakları (%18), çocuk hakları (%18) ve bilgi (araştırma ve yayın üretme) (%18) alanları takip etmektedir.

GRAFİK 2. STK'LARIN FAALİYET ALANLARI

Birden fazla seçenek işaretlenmiştir.

■ Ağustos
■ Nisan

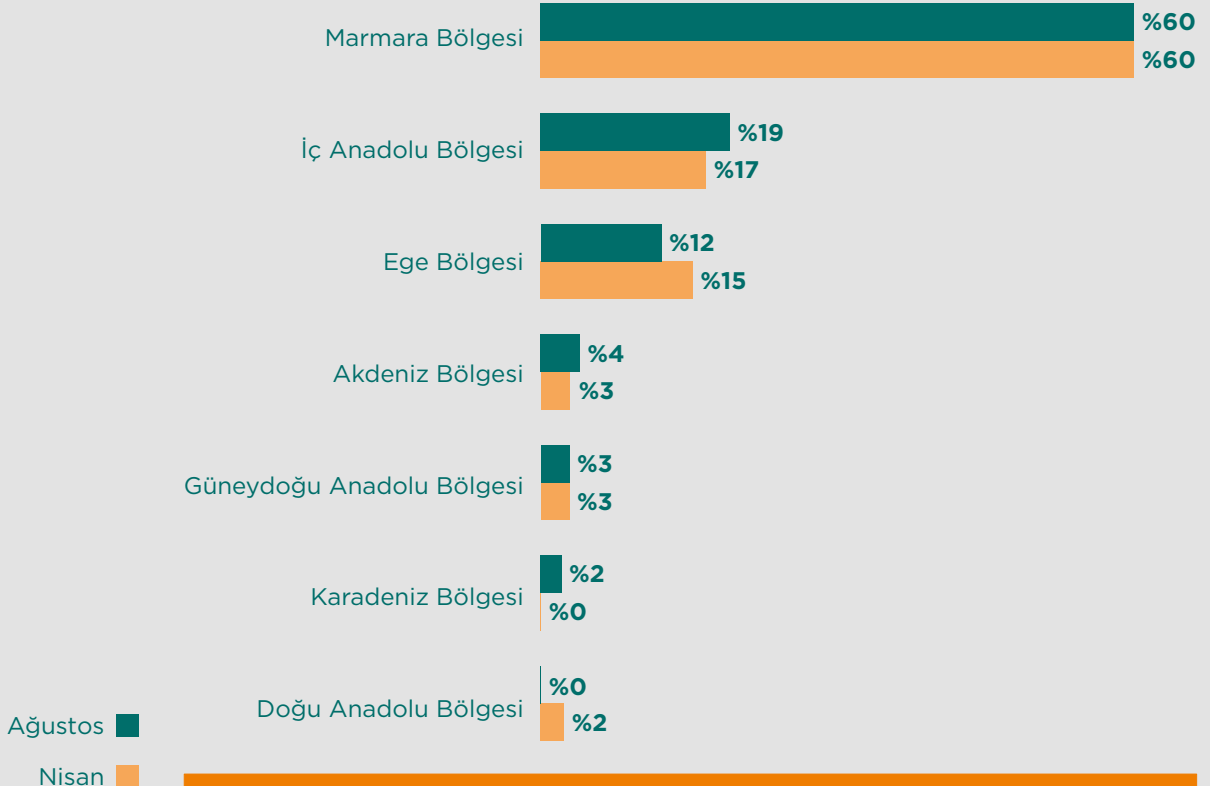

STK'LARIN MERKEZİNİN BULUNDUĞU BÖLGE

Coğrafi dağılım açısından değerlendirildiğinde, STK'ların merkezlerinin ağırlıklı olarak üç bölgede yoğunlaştığı görülmektedir. Ankete katılan STK'ların yarısından fazlasının (%60) merkezi Marmara Bölgesi'nde yer alırken, %19'unun merkezi İç Anadolu Bölgesi'nde, %12'sinin de Ege Bölgesi'nde yer almaktadır. Ankete merkezi Doğu Anadolu bölgesinde olan bir STK katılım sağlamamıştır. Bu bulgular kuruluş türü özelinde değerlendirildiğinde demeklerin %57'sinin Marmara Bölgesi'nde %43'ünün ise Türkiye'nin diğer bölgelerinde yer aldığı gözlemlenmektedir. Vakıflar da ise daha farklı bir dağılım göze çarpmaktadır: anketi yanıtlayan vakıfların %65'inin merkezi Marmara Bölgesi'ndedir.

Ankete katılan kuruluşların çoğuna ev sahipliği yapan Marmara Bölgesi'ndeki STK'ların neredeyse yarısının yıllık geliri 1,5 milyon TL'nin, üçte birinin ise 3 milyon TL'nin üzerinde olduğu saptanmıştır. Ankete diğer bölgelerden katılım sağlayan STK'ların yarısından fazlasının yıllık gelirlerinin 150 bin TL'nin altında olduğu görülmektedir.

GRAFİK 3. STK'LARIN MERKEZİNİN BULUNDUĞU BÖLGE

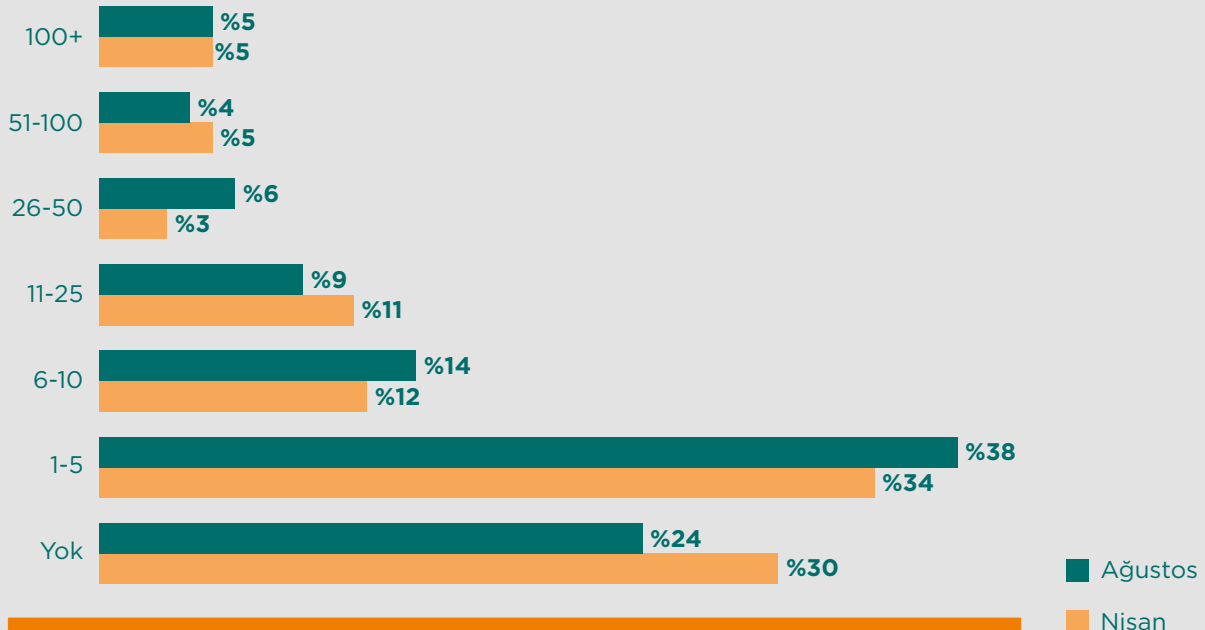

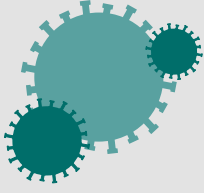
2. MEVCUT KAYNAKLAR

STK'LARDA TAM ZAMANLI ÜCRETLİ ÇALIŞAN SAYISI

Anket kapsamında STK'lara kuruluşlarındaki ücretli çalışanların sayısı ile ilgili bir soru yöneltilmiştir. Sonuçlar incelendiğinde, anketin ikinci fazına katılan kuruluşların %38'inin 1-5 arası tam zamanlı ücretli çalışanı olduğu görülmektedir. Katılan STK'ların %24'ü ücretli çalışanları olmadığını kaydederken, 6-10 arası ücretli çalışanı olan kuruluşların yüzdesi 14 olarak belirlenmiş ve 11-25 arası ücretli çalışanı olan kuruluşların yüzdesi 9 olarak ve 26-50 arası ücretli çalışanı olan kuruluşların yüzdesi 6 olarak kaydedilmiştir; 51-100 arası ücretli çalışanı olduğunu beyan eden kuruluşların yüzdesi 4'ken, 100'den fazla ücretli çalışanı olan STK'ların oranı ise %5'tir.

GRAFİK 4. STK'LARDA TAM ZAMANLI ÜCRETLİ ÇALIŞAN SAYISI

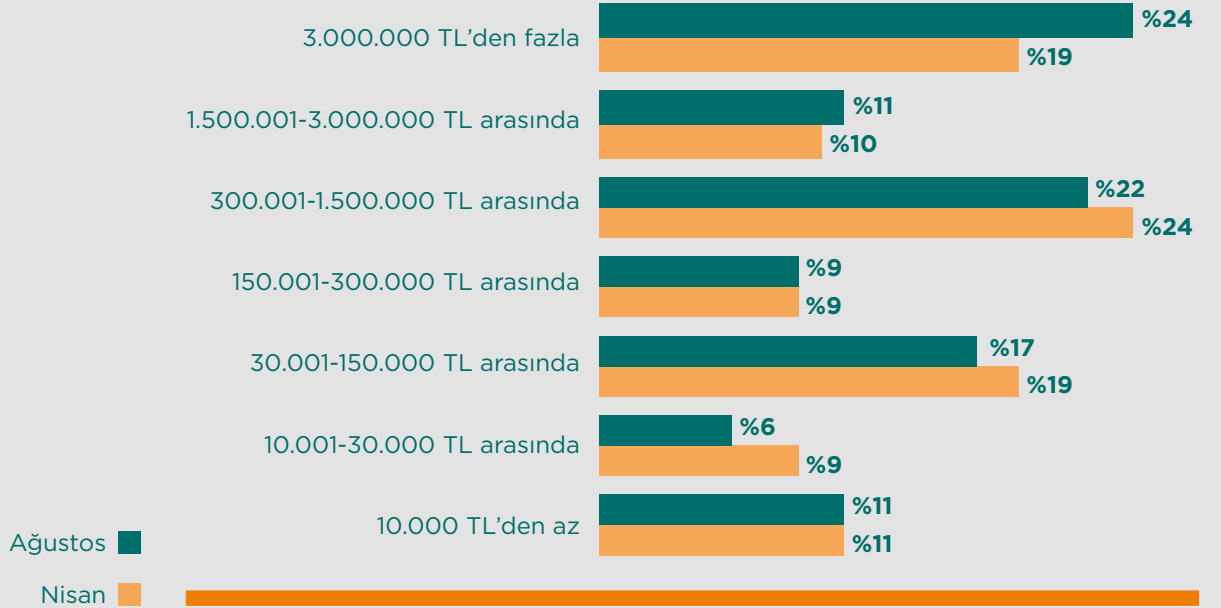

2019 YILI TOPLAM GELİRLERİ

İkinci ankete katılan 141 STK'nın verdiği yanıtlar değerlendirildiğinde, 2019 yılında %11'i yıllık gelirlerinin 10.000 TL'den az olduğunu belirtmiştir. %6'sının yıllık geliri 10.001-30.000 TL, %17'sinin 30.001-150.000 TL ve %9'unun ise 150.001- 300.000 TL aralığındadır. STK'ların %22'si ise yıllık gelirlerinin 300.001-1.500.000 TL aralığında olduğunu beyan etmiştir. Anketi yanıtlayan STK'ların %11'inin gelirleri 1.500.001-3.000.000 TL aralığında, %24'ününse 3.000.000 TL'den fazladır.

GRAFİK 5. 2019 YILI TOPLAM GELİRLERİ

STK'LARIN BAŞLICA GELİR KAYNAKLARI

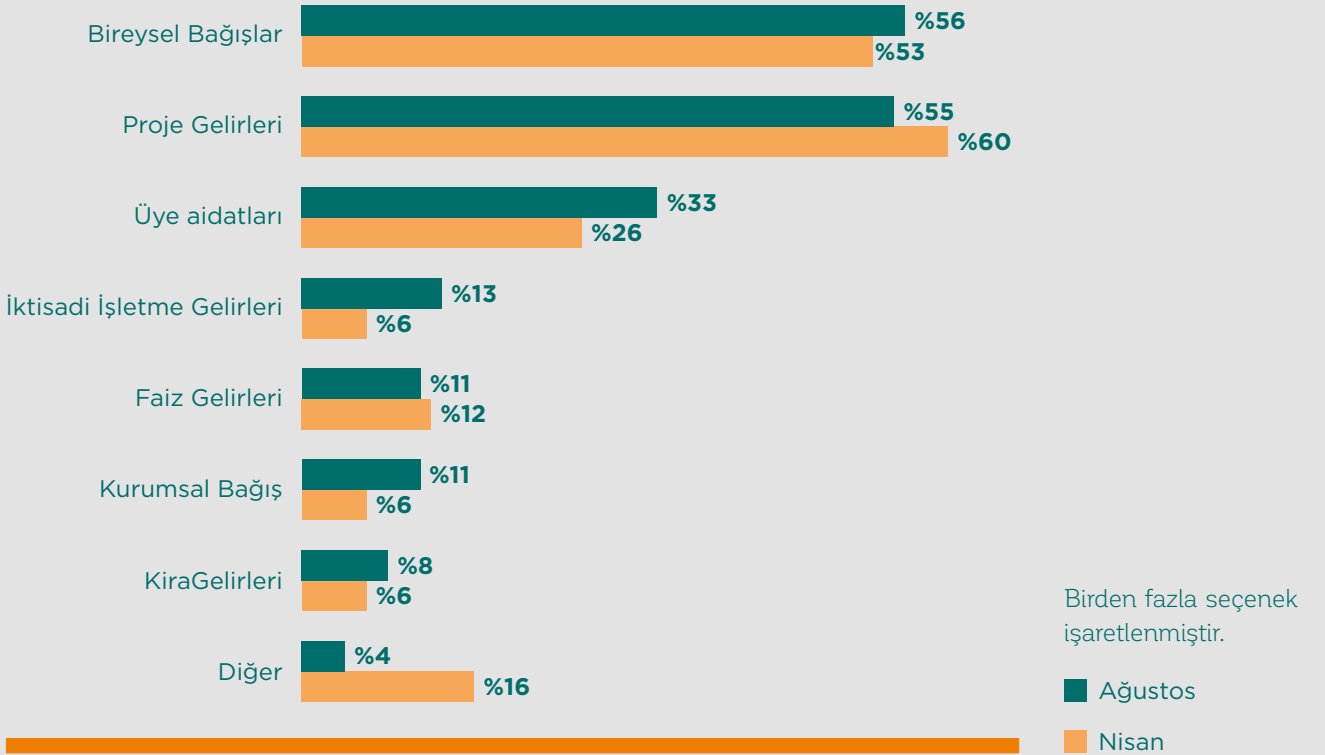
Ankete katılan STK'ların yanıtları incelendiğinde başlıca gelir kaynakları arasında bireysel bağışlar (%56), proje gelirleri (%55) ve üye aidatları (%33) ilk üç sırada yer almaktadır. Faiz gelirlerinin başlıca gelir kaynakları arasında olduğunu belirten kuruluşların oranı %11'ken, %8'i kira gelirlerinin de başlıca gelir kaynakları arasında olduğunu belirtmişlerdir. Bunun yanı sıra kuruluşların başlıca gelir kaynakları arasında iktisadi işletme gelirleri olduğunu belirten kuruluşların oranı %13, kurumsal bağışların oranı ise %11'dir.

Gelir dağılımları ankete katılan kuruluşların türlerine göre incelendiğinde, proje gelirlerinin ankete katılan demeklerin %60'ının başlıca gelir kaynakları arasında olduğu görülmekte, bunu %50 oranla bireysel bağışlar takip etmektedir. Aidat gelirleri ise ankete katılım sağlamış olan demeklerin %46'sının başlıca gelir kaynakları arasında yer almaktadır.

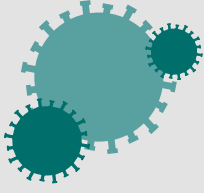
Ankete katılan 46 vakfın %71'i ise bireysel bağışların gelir kaynakları arasında olduğunu beyan etmiştir. %46'sının gelir kaynakları arasında proje gelirlerinin en fazla tercih edilen ikinci gelir kaynağı olduğu anketin sonuçlarına göre faiz gelirleri vakıfların %24'ünün başlıca gelir kaynakları arasında sıralanmıştır.

İnisiyatif, kooperatif, üst kuruluş ve benzeri oluşumların ana kaynağı ise proje gelirlerinden oluşmaktadır. Bu oranlar sayı bazında verilmiş olup, meblağ olarak ağırlığı yansıtmamaktadır.

GRAFİK 6. STK'LARIN BAŞLICA GELİR KAYNAKLARI

“Kuruluşunuzun en önemli gelir kaynakları aşağıdakilerden hangileridir?”

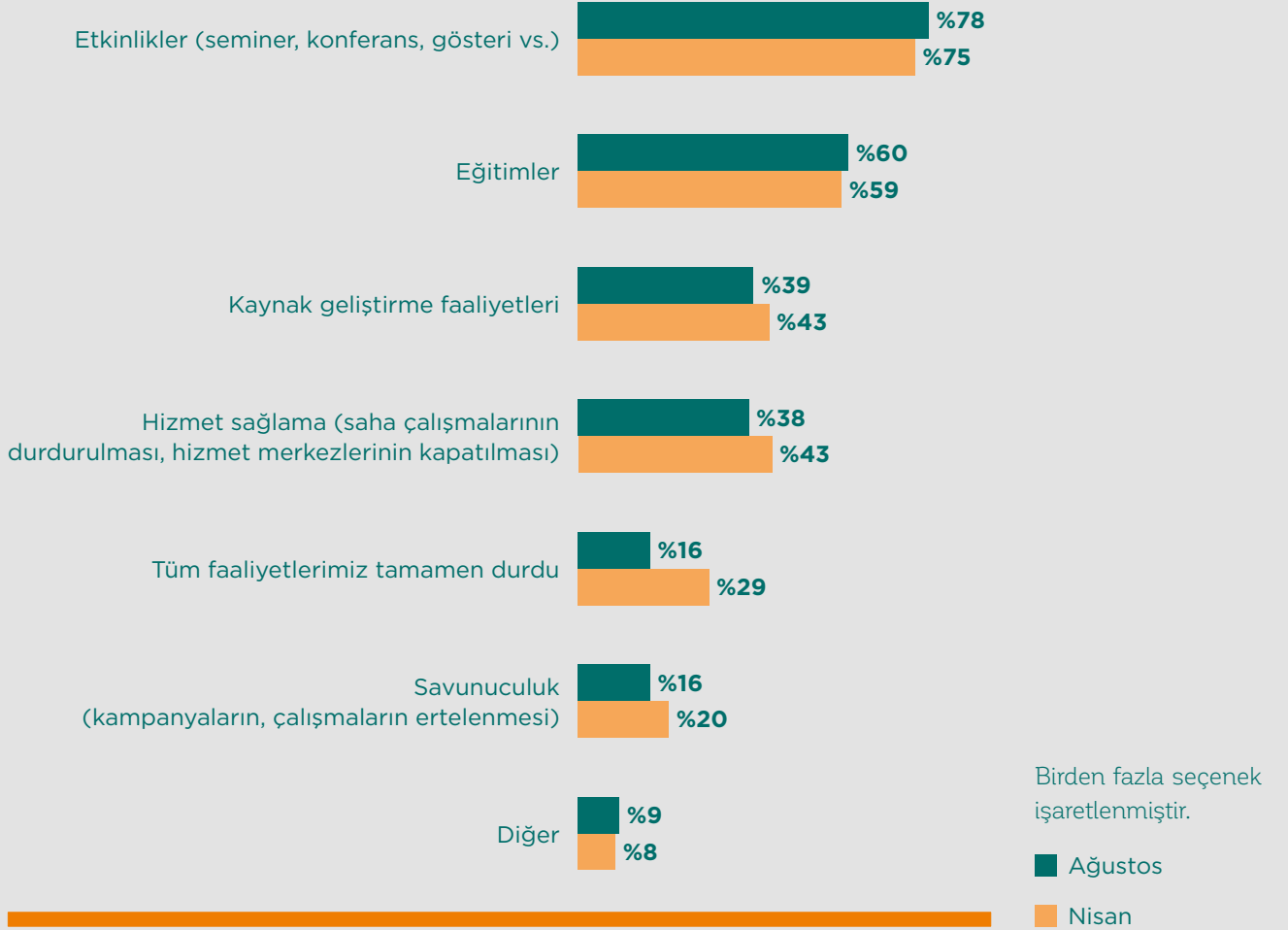
3. COVID-19'UN KURULUŞUNUZA ETKİSİ

COVID-19'UN FAALİYETLERE ETKİSİ

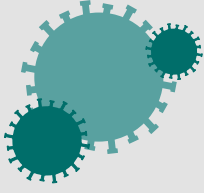
Anketin Nisan ayında yürütülen ilk çalışmasında olduğu gibi, Ağustos ayındaki ikinci çalışması kapsamında da STK temsilcilerine, salgının kuruluşlarının faaliyetlerine olan etkisine yönelik sorular sorulmuştur. Anketin ikinci çalışmasına katılan kuruluşların söz konusu değerlendirmeyi son üç ay üzerinden yapmaları istenmiştir. Yanıtlar incelendiğinde ankete katılan 141 kuruluşun %78'i salgının seminer, konferans, gösteri gibi etkinliklerini etkilediğini belirtirken, %60'ı da eğitim faaliyetlerine olan etkisini aktarmışlardır. Bunun yanı sıra katılımcıların %39'u kaynak geliştirme faaliyetlerinin, %38'i saha çalışmalarının durdurulması, hizmet merkezlerinin kapatılması gibi hizmet sağlama çalışmalarının, %16'sı ise savunuculuk faaliyetlerinin etkilendiğini aktarmışlardır. Tüm faaliyetlerinin tamamen durduğunu belirten STK'ların oranı da %16'dır.

Nisan 2020'deki anket çalışmasında aynı soruya verilen yanıtlar incelendiğinde salgının sivil toplum kuruluşlarının bazı faaliyetleri üzerindeki etki oranlarında düşüş eğilimi gözlenmektedir. Hizmet sağlama çalışmalarında bir önceki ankette %43 olarak hesaplanan sonuç bu çalışmada %38'tir. **Bunun yanı sıra, tüm faaliyetlerinin tamamen durduğunu aktaran STK'ların oranı %29'dan %16'ya gerilemiştir.**

GRAFİK 7. COVID-19’UN FAALİYETLERE ETKİSİ

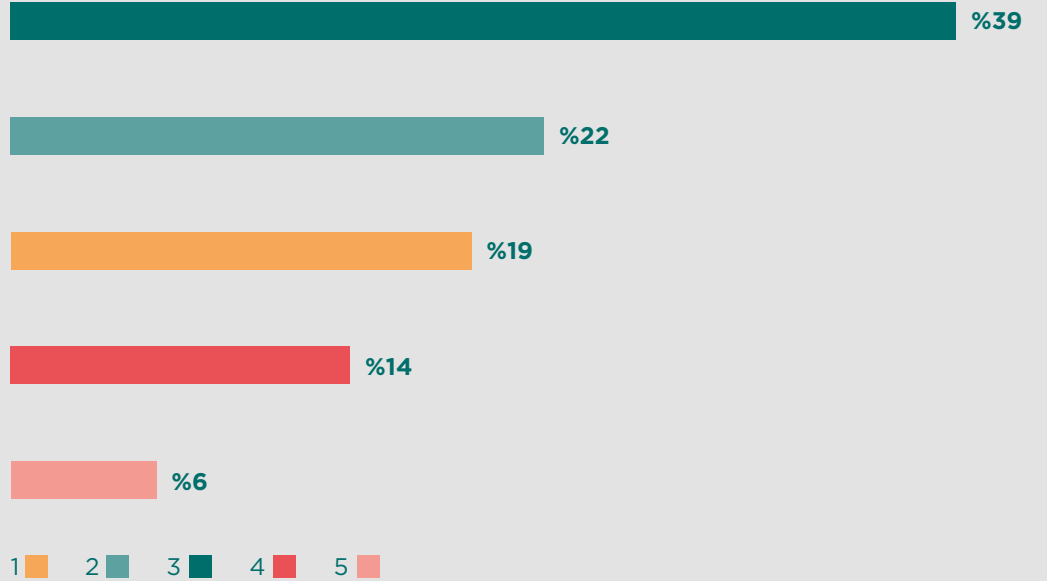
“COVID-19 salgınına yönelik alınan önlemler kuruluşunuzun hangi faaliyetlerini etkiledi?”

FAALİYETLERİ UYGULARKEN YAŞANAN ZORLUK

Anketin Nisan ayında düzenlenen ilk fazı kapsamında, süreç başlangıcı ve adaptasyon göz önünde bulundurularak STK'lara COVID-19 salgınına yönelik alınan önlemler dahilinde sürdürebildikleri faaliyetleri yeni çalışma düzeninde uygularken ne kadar zorlandıkları sorulmuştur ve söz konusu süreci değerlendirmeleri istenmiştir. Aradan geçen zaman göz önünde bulundurularak, çalışmanın Ağustos ayında yürütülen ikinci fazında ise katılımcı kuruluşlardan faaliyetlerini uygularken son üç ayda ne kadar zorlandıklarını 1 (çok zorlandık) – 5 (hiç zorlanmadık) arasında değerlendirmeleri istenmiştir. Katılan STK'ların %19'u çok zorlandıklarını, %22'si biraz zorlandıklarını, %39'u ne zorlandıklarını ne de zorlanmadıklarını ve %14'ü zorlanmadıklarını aktarırken, %6'sı hiç zorlanmadıklarını belirtmişlerdir.

GRAFİK 8. FAALİYETLERİ UYGULARKEN YAŞANAN ZORLUK

“COVID-19 salgınına yönelik alınan önlemler dahilinde faaliyetlerinizi uygularken son üç ayda ne kadar zorlandınız?”

YENİ YÖNTEMLER

Ankete katılan 141 kuruluştan, COVID-19 salgınının beraberinde getirdiği zorluklar karşısında önerilen seçeneklerden herhangi birini yapıp yapmadıkları sorulmuştur. Katılan kuruluşların %73'ü faydalanıcılarına ulaşmak için yeni yöntemler geliştirdiklerini kaydetmiş, %45'i yeni hibe/fon arayışına girdiklerini belirtmiş, %36'sı da farklı paydaşlarla iş birlikleri kurduklarını aktarmışlardır. Katılanların %7'si ise bu süreç içinde herhangi yeni bir şey yapmadıklarını belirtmişlerdir. Bu soruda diğer seçeneğini işaretleyen %9 oranındaki kuruluşlar dijital altyapılarının geliştirilmesi ve kaynak geliştirme yöntemlerinin çeşitlendirilmesi gibi yöntemler denediklerini bildirmişlerdir.

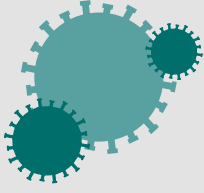
Bir önceki soruya verilen yanıtlarla birlikte incelendiğinde, faaliyetlerini uygularken çok zorlandığını belirten kuruluşların neredeyse yarısının alternatif hibe ve fon arayışına geçtikleri, yine %50'ye yakın bir kesiminin ise faydalanıcılara ulaşmak için yeni yöntemler geliştirdikleri görülmektedir. Anket sonuçlarına göre faydalanıcılarına ulaşmak için yeni yöntemler geliştirme, bir önceki soruya farklı yanıtlar veren kuruluşlar arasında yüksek oranda tercih edilen bir seçenek olmuştur; faaliyetlerini uygularken zorlandığını beyan eden kuruluşların %83'ü, zorlanmadığını beyan eden kuruluşların %75'i ve hiç zorlanmadıklarını beyan eden kuruluşların %55'i de süreçte faydalanıcılarına ulaşmak için yeni yöntemler denediklerini aktarmışlardır.

GRAFİK 9. YENİ YÖNTEMLER

Birden fazla seçenek işaretlenmiştir.

COVID-19 salgının kuruluşunuza ve faaliyetlerinize olan etkilerinden ötürü son üç ay içinde bu verilenlerden herhangi birini yaptınız mı?

İHTİYAÇ ARTIŞI

Anket kapsamında sivil toplum kuruluşu temsilcilerinden, salgının kuruluşlarının hizmetlerine yönelik talebi ne şekilde etkilediğini 1 (Hiç artmadı) ve 5 (Çok arttı) arasında değerlendirmeleri istenmiştir. 141 STK'nın %33'ü faaliyetlerine duyulan ihtiyacın çok arttığını kaydederken, %32'si arttığını, %25'i faaliyetlerine yönelik ihtiyaçta herhangi bir değişiklik olmadığını aktarmışlardır. Yanıtlayan STK'lardan %5'i faaliyetlerine yönelik ihtiyacın artmadığını belirtirken, bir diğer %5 de bu soruyu 'hiç artmadı' şeklinde yanıtlamışlardır.

Derinlemesine bir inceleme yapıldığında, ankete katılan 141 STK'dan sağlık alanında çalışanların %90'ı, çocuk hakları alanında çalışanların %84'ü, hayvan haklarına odaklananların %80'i, sosyal hizmetler alanında faaliyet gösterenlerin %80'e yakın bir bölümü, insan hakları ve kadın çalışmaları üzerine yoğunlaşanların %75'i ve yaşlı hakları alanında hizmet veren kuruluşların %71'i çalışmalarına duyulan ihtiyacın arttığını belirtmiştir. Eğitim, engelli hakları, bilgi ve araştırma, iyi yönetim, kültür-sanat, tüketici hakları gibi alanlarda çalışan kuruluşların yarısı ve yarısının biraz üzeri faaliyetlerine yönelik ihtiyacın arttığını bildirmiştir.

GRAFİK 10. İHTİYAÇ ARTIŞI

“COVID-19 salgınında kuruluşunuzun çalışma gösterdiği alandaki ihtiyaçlar ne ölçüde arttı?”

DEZAVANTAJLI GRUPLARLA DOĞRUDAN ÇALIŞMALAR

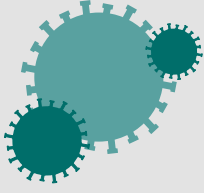
Anketin ikinci fazında, sivil toplum kuruluşlarının pandemiden etkilenen topluluklara yönelik doğrudan çalışmalar yapıp yapmadıkları sorulmuştur. 141 STK'nın yarısından fazlası (%52) dezavantajlı toplulukların güçlenmelerine yönelik doğrudan çalışmalar yaptıklarını belirtirken, %48'i bu tür bir faaliyet gerçekleştirmediklerini belirtmişlerdir.

Derinlemesine bir inceleme yapıldığında, bu dönemde dezavantajlı toplulukların güçlenmelerine yönelik doğrudan çalışmalar gerçekleştirmiş kuruluşların faaliyetlerinin, bu tür çalışmalar yapmayan kuruluşların faaliyetlerinden daha fazla etkilendiği gözlemlenmiştir. Dezavantajlı grupların güçlenmelerine yönelik doğrudan faaliyet gerçekleştiren STK'ların %60'ının eğitimleri, %80'inin etkinlikleri, %21'inin savunuculuk faaliyetleri, %42'sinin kaynak geliştirme çalışmaları olumsuz etkilenmiştir. Bu tür bir faaliyet gerçekleştirmemiş olan kuruluşların ise %58'inin eğitim faaliyetleri, %75'inin etkinlikleri, %25'inin hizmetleri, %10'unun savunuculuk faaliyetleri, %35'inin kaynak geliştirme faaliyetleri etkilenmiştir. Önemli bir diğer saptama ise, bu dönemde dezavantajlı kesimlerin güçlenmeleri için çalışma yapan STK'ların sadece %10'u COVID-19 nedeniyle faaliyetlerini durdurmak zorunda kaldıklarını belirtirken, diğer kuruluşların %22'sinin çalışmalarını durdurdukları bilinmektedir.

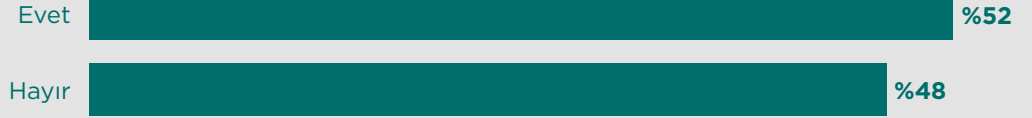
COVID-19 salgını döneminde son üç ayda dezavantajlı grupların güçlenmelerine yönelik doğrudan çalışmalar yaptıklarını beyan eden kuruluşların gönüllü sayılarına bakıldığında, bu kuruluşların %60'ının gönüllü sayısı dağılımı kurum başına 11 gönüllü ile 500 gönüllü aralığına yayılmıştır. Bu grubun dışında kalan STK'ların sadece %38'inin gönüllü sayısı bu aralıkta yer almakta, %25'inin ise gönüllüsü bulunmamaktadır. Pandemi sürecinde dezavantajlı grupların güçlenmelerine yönelik çalışan kuruluşların %21'inin, diğer tüm STK'ların %10'unun gönüllü sayısı artmıştır.

COVID-19 salgını süresince dezavantajlı toplulukların güçlenmelerine yönelik doğrudan çalışmalar yaptıklarını beyan eden kuruluşların %46'sı bağışlarının azaldığı bilgisini paylaşmışlardır. Bu oran, diğer kuruluşlarınkinden çok farklı olmasa da bağış artışı incelendiğinde, bu tür çalışmalar yaptıklarını beyan eden kuruluşların %20'sinin süreçte aldıkları bağışın arttığını kaydettikleri görülürken, diğer kuruluşlardan süreçte bağışlarının arttığını beyan edenlerin oranı ise %3 olarak kaydedilmiştir.

Derinlemesine analiz sonucunda elde edilen bir başka dikkat çeken bulgu da bu dönemde dezavantajlı gruplarla ilgili doğrudan faaliyet gösteren kuruluşların %43'ünün acil durum fonu başvurusu yapmasıdır, bu gruplara yönelik doğrudan çalışma yürütmeyen kuruluşların sadece %7'sinin bu imkânı kullanmış olmasıdır. Ayrıca birinci grubun hibe alma oranı ikinci gruba oranla oldukça yüksektir; kırılgan grupların güçlenmesi için çalışan STK'ların %60'ı hibe aldıklarını paylaşırken, diğer STK'ların %42'si hibe aldıklarını bildirmişlerdir.

GRAFİK 11. DEZAVANTAJLI GRUPLARLA DOĞRUDAN ÇALIŞMALAR

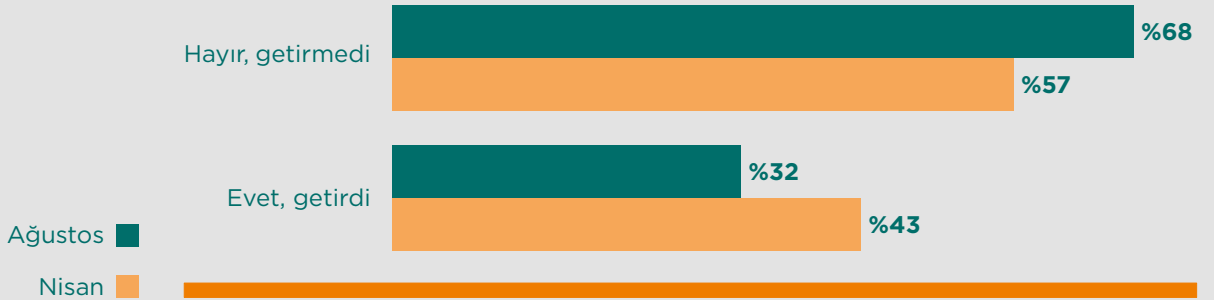

COVID-19 salgını başladıktan sonra dezavantajlı toplulukların güçlenmelerine yönelik doğrudan çalışmalarınız oldu mu?

FARKLI BİR ALANDAKİ İHTİYACA YÖNELİK ARTIŞ

STK temsilcilerine, salgının öncelikli faaliyetlerine ek olarak, farklı bir alanda faaliyet yapma veya savunuculuk yürütme konusunu gündeme getirip getirmediği de sorulmuştur. Anketi yanıtlayan STK temsilcilerinin %68'i farklı bir alanda faaliyet göstermenin gündemlerinde olmadığını belirtirken, %32'si ana faaliyetlerine ek olarak farklı konularda da çalışma yapma konusunun gündeme geldiğini aktarmışlardır. Farklı alanda faaliyet gerçekleştireceklerini söyleyen toplam 43 kuruluştan 7'si dijital dönüşüm, 7'si sağlık, 10'u dezavantajlı gruplar, 2'si eğitim, 7'si sosyal yardım, 1'i hak temelli çalışmalar, 3'ü savunuculuk, 6'sı ise farklı başlıklar altında, niş alanlara yöneleceğini belirtmiştir. Farklı bir alanda faaliyet yürüteceğini söyleyenlerin oranı anketin Nisan ayında gerçekleştirilmiş ilk fazında %43 iken bu oran Ağustos ayındaki çalışmada %32'ye gerilemiştir.

GRAFİK 12. FARKLI BİR ALANDAKİ İHTİYACA YÖNELİK ARTIŞ

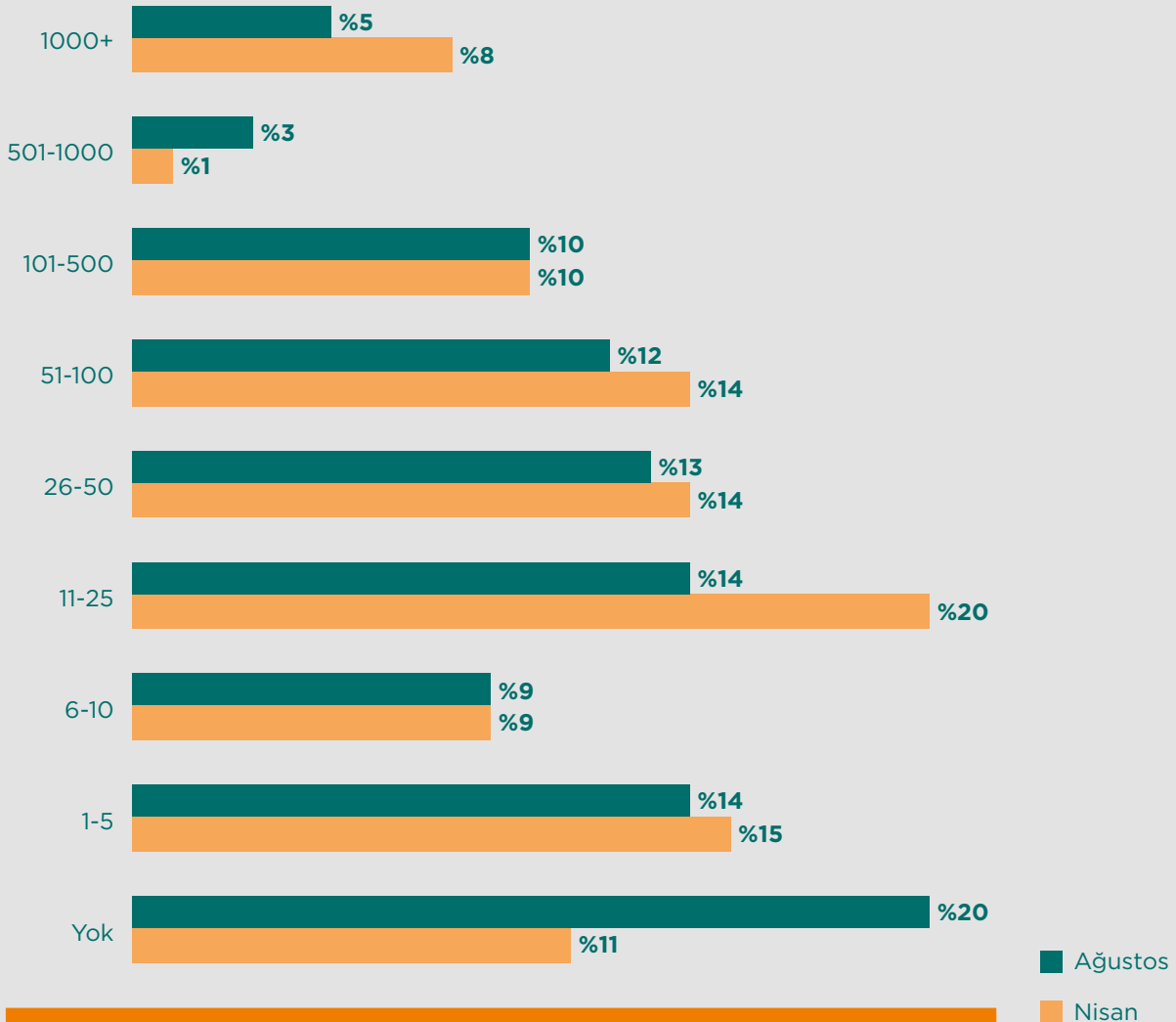

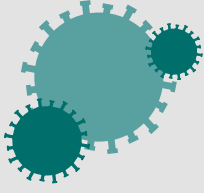
“COVID-19 salgını mevcut çalışma alanınıza ek olarak, farklı bir alanda faaliyet yürütme/savunuculuk yapma konusunu gündeme getirdi mi?”

STK'LARDAKİ AKTİF GÖNÜLLÜ SAYISI

Ankete katılan STK'lara kuruluşlarındaki aktif gönüllü sayısı sorulmuştur. Sonuçlar incelendiğinde kuruluşların %14'ünün 1-5, %14'ünün 11-25, %13'ünün 26-50, %12'sinin 51-100, %10'unun 101-500 arasında aktif gönüllüleri olduğu görülmektedir. Bunun yanı sıra, STK'ların %5'i 1000'den fazla gönüllüsü olduğunu belirtirken, %20'si de aktif gönüllüsü olmadığını kaydetmiştir.

GRAFİK 13. STK'LARDAKİ AKTİF GÖNÜLLÜ SAYISI

COVID-19'UN GÖNÜLLÜ SAYISINA ETKİSİ

Anketin ikinci fazı kapsamında, salgının kuruluşunda gönüllülerle çalışma yapan kuruluşların gönüllü sayısına olan etkisi de analiz edilmiştir. Gönüllüsünü beyan eden toplam 113 kuruluşun %16'sı salgın döneminde gönüllü sayılarının arttığını bildirirken, %27'si gönüllü sayılarında bir azalma olduğunu kaydetmişlerdir. Anketi yanıtlayan kuruluşların %57'si ise gönüllü sayılarında herhangi bir değişiklik olmadığını aktarmışlardır.

GRAFİK 14. COVID-19'UN GÖNÜLLÜ SAYISINA ETKİSİ

COVID-19 salgını gönüllü sayınızda bir değişikliğe sebep oldu mu?

GÖNÜLLÜLERLE ÇALIŞMADA YENİ YÖNTEMLER

Anket kapsamında, gönüllüleri olduğunu beyan eden 113 kuruluşa, salgın süresince gönüllülük esaslı faaliyetlerinde yeni yöntemler kullanıp kullanmadıkları da sorulmuştur. Katılımcıların %72'si bu süreçte herhangi bir yeni yöntem denemediklerini kaydederken, %28'i ise gönüllülük esaslı faaliyetlerini yürütmek için yeni yöntemler denediklerini aktarmışlardır.

Gönüllülerinin arttığını belirten kuruluşların %50'si, azaldığını söyleyenlerin %25'i ve gönüllü sayılarının aynı kaldığını belirten STK'ların %25'i pandemi sürecinde gönüllülük esaslı faaliyetleri için yeni yöntemler geliştirdiklerini paylaşmışlardır.

GRAFİK 15. GÖNÜLLÜLERLE ÇALIŞMADA YENİ YÖNTEMLER

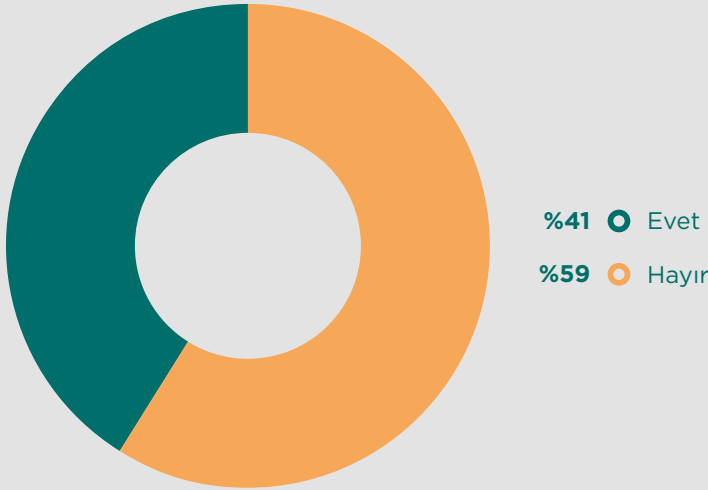
COVID-19 salgını süresince gönüllülük esaslı faaliyetleriniz için herhangi yeni bir yöntem (e-gönüllülük vb.) kullandınız mı?

GÖNÜLLÜ MOTİVASYONUNU ARTIRMAK İÇİN YENİ YÖNTEMLER

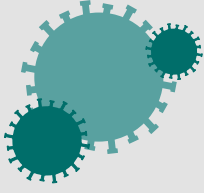
Gönüllüsü olduğunu beyan eden kuruluşlara anket kapsamında gönüllü motivasyonu ile ilgili de bir soru yöneltilmiş ve süreçte gönüllülerinin motivasyonunu korumak ve artırmak için herhangi bir yeni yöntem kullanıp kullanmadıkları sorulmuştur. 113 kuruluşun %59'u bu yönde herhangi bir çalışma yapmadıklarını bildirirken, gönüllülerinin motivasyonlarını korumak ve artırmak için yeni yöntemler denediklerini beyan eden kuruluşların yüzdesi 41 olmuştur.

Gönüllü sayılarının azaldığını belirten STK'ların %65'i gönüllülerinin motivasyonlarını korumak için herhangi bir yeni yöntem geliştirmediklerini belirtirken, %35'i yeni yöntemleri denediklerini beyan etmişlerdir.

GRAFİK 16. GÖNÜLLÜ MOTİVASYONUNU ARTIRMAK İÇİN YENİ YÖNTEMLER

COVID-19 salgını süresince gönüllü motivasyonunu korumak ve artırmak için herhangi yeni bir yöntem kullandınız mı?

4. HİBE VE FONLAR

HİBE/FON ALIMİ

Ankete katılan STK'ların %52'si son bir yıl içinde hibe/fon aldıklarını belirtirken, %48'i almadıklarını ifade etmişlerdir.

GRAFİK 17. HİBE/FON ALIMİ

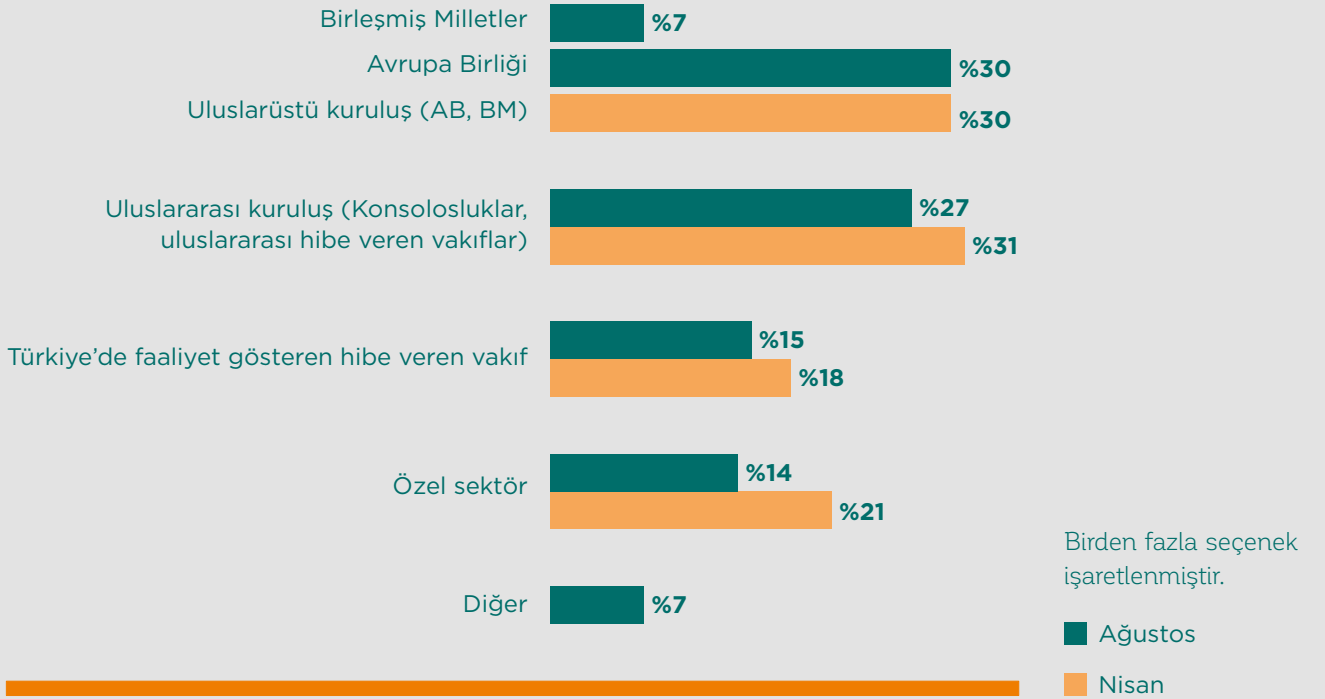

"Kuruluşunuz son bir yıl içinde hibe/fon aldı mı?"

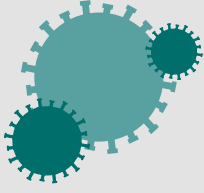
HİBE/FON KAYNAĞI

Hibe/fon aldıklarını belirten kuruluşların, hibe/fon kaynaklarına yönelik yanıtları incelendiğinde Avrupa Birliği %30 oranı ile ilk sırada yer almaktadır. Konsolosluklar ve uluslararası hibe vakıflar gibi uluslararası kuruluşlardan hibe/fon aldıklarını belirtenlerin oranı %27 oranla ikinci sıradadır. Türkiye’de faaliyet gösteren hibe veren bir vakıftan hibe/fon aldıklarını kaydeden kuruluşların oranı %15, hibe/fon kaynakları arasında özel sektörü seçenlerin oranı %14’tür. Birleşmiş Milletler’den hibe aldığını aktaran katılımcıların oranı %7’dir. Hibe/fon kaynakları arasında Diğer seçeneğini işaretlemiş olan %7 oranındaki kuruluşların yanıtları arasında kalkınma ajansları sayılmıştır.

GRAFİK 18. HİBE/FON KAYNAĞI

“Hibe/fon alıyorsanız kaynağını belirtir misiniz?”

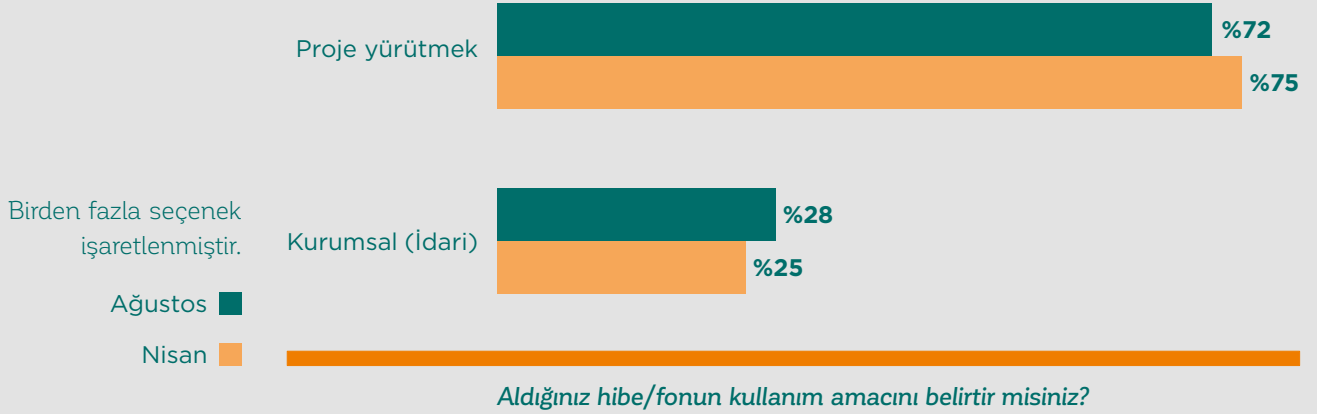

HİBE/FONUN KULLANIM AMACI

Ankete katılım sağlayan sivil toplum kuruluşlarından son bir yıl içerisinde hibe/fon aldıklarını beyan edenlerin %72'si aldıkları hibeyi/fonu proje yürütmek için, %28'i ise kurumsal (idari) giderler için kullandıklarını aktarmışlardır.

Anketi yanıtlayan ve hibe/fon aldıklarını beyan eden kuruluşların yarısının yıllık gelirinin 1,5 milyon TL ve üzerinde olduğu gözlemlenmiştir. Alan bazında bir inceleme yapıldığında ise çevre ve LGBTİ alanlarında çalışan kuruluşların %75'inin; medya ve iletişim, çocuk hakları, göç ve mülteciler, uluslararası iş birliği alanlarında çalışan STK'ların %70'ine yakın bir bölümünün; kadın, insan hakları, hayvan hakları, sivil toplumun kapasitesinin geliştirilmesi alanlarında çalışan STK'ların ise %60'ının hibe aldığı saptanmıştır.

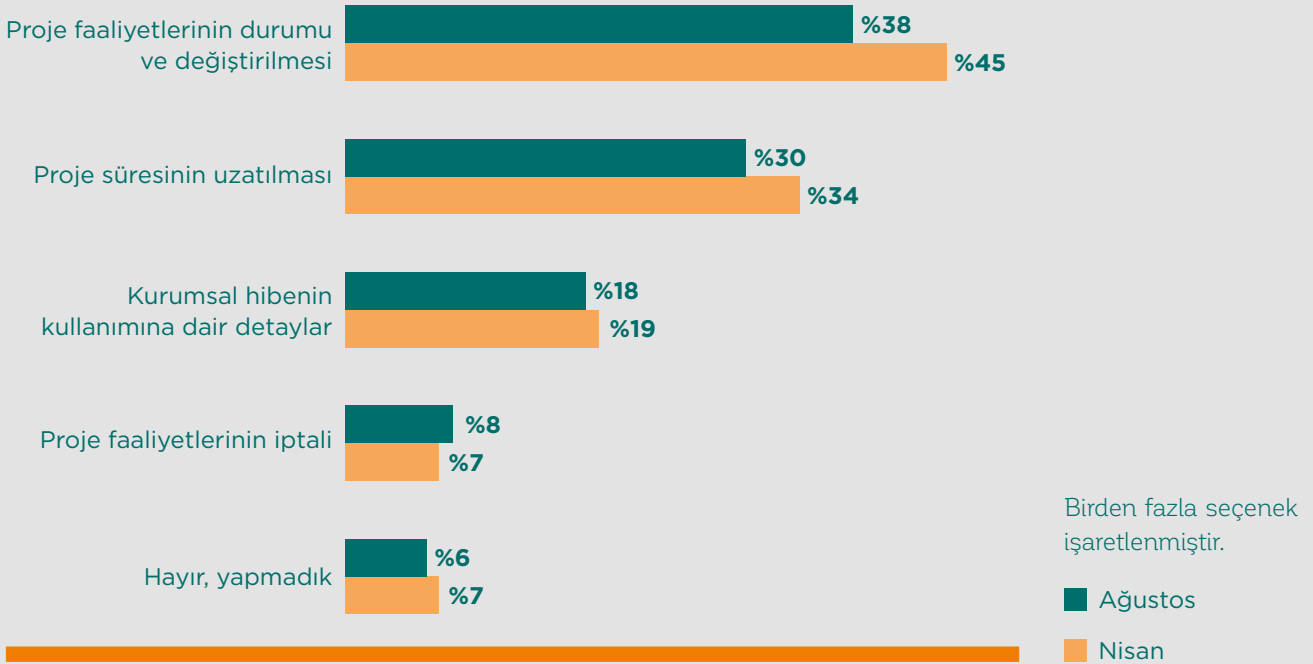
GRAFİK 19. HİBE/FONUN KULLANIM AMACI

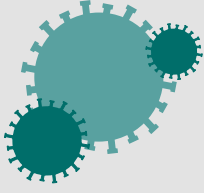
HİBE/FON SAĞLAYICISI İLE İLİŞKİLER

Anket kapsamında hibe/fon aldığını beyan eden STK’larla salgının başlangıcından anket çalışmasının ikincisinin yapıldığı döneme kadar hibe/fon sağlayıcıları ile belirli başlıklarda görüşme yapıp yapmadıkları sorulmuştur. Hibe/fon alan 73 kuruluş temsilcisinin %38’i hibe/fon sağlayıcıları ile proje faaliyetlerinin durumu ve değiştirilmeleri hakkında görüştüklerini belirtirken, %30’u ise projenin önceden belirlenmiş bitiş tarihinin uzatılması hakkında görüştüklerini aktarmışlardır. Katılımcıların %18’i aldıkları kurumsal (idari) hibenin kullanımına yönelik detaylarla ilgili hibe/fon sağlayıcıları ile görüştüklerini belirtmiştir. Ayrıca katılımcı STK temsilcilerinin %8’si proje faaliyetlerinin iptali konusunda hibe/fon sağlayıcıları ile görüştüklerini kaydetmişlerdir. Bu süreçte hibe/fon sağlayıcısı ile herhangi bir şekilde görüşme yapmayan STK temsilcilerinin oranı da %6 olarak kaydedilmiştir.

GRAFİK 20. HİBE/FON SAĞLAYICISI İLE İLİŞKİLER

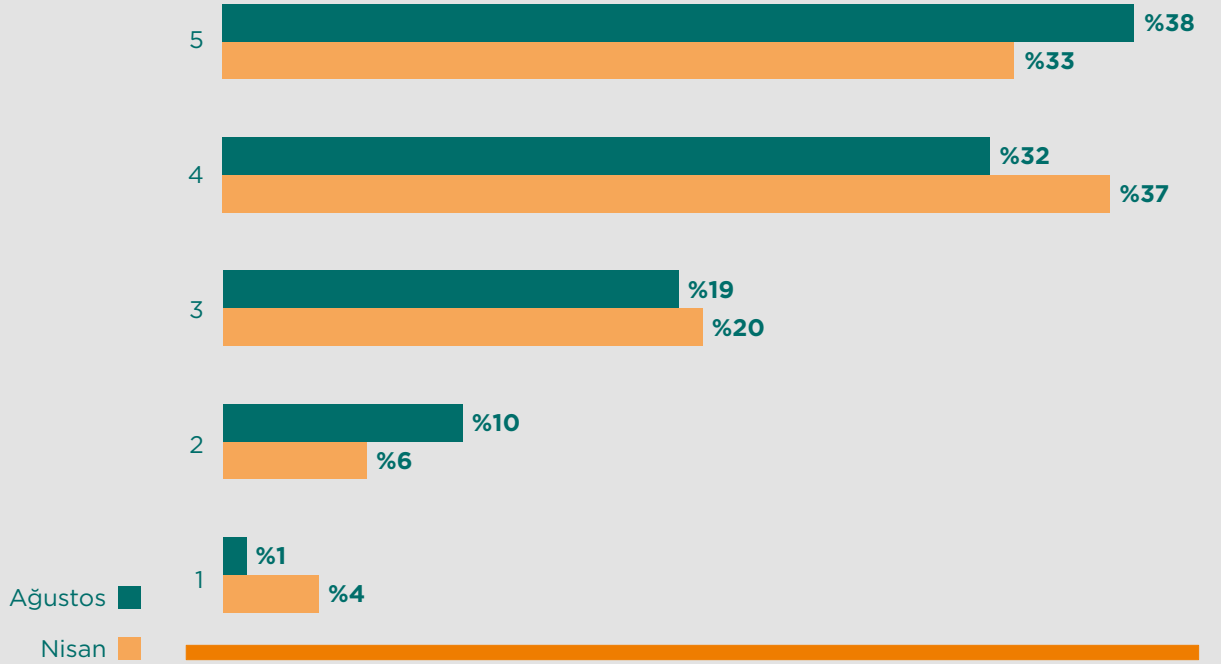
“Hibe/fon alıyorsanız hibe/fon sağlayıcınızla aşağıdaki konuların herhangi biri ile ilgili görüşme yaptınız mı?”

HİBE/FON SAĞLAYICISININ TALEPLERE YÖNELİK ESNEKLİĞİ

Ankete katılan ve son bir yıl içinde hibe/fon aldığını beyan eden STK temsilcilerinden hibe/fon sağlayıcılarının taleplerine yönelik esnekliklerini 1 (Hiç esnek değil) ile 5 (Son derece esnek) arasında değerlendirmeleri de istenmiştir. Hibe aldığını beyan eden kuruluşların %38'i bu soruya çok esnek, %32'si de esnek olarak yanıt vermişlerdir. %19 oranında kuruluş temsilcisi ne esnek ne değil olarak cevaplarırken, anketi yanıtlayan STK'ların toplam %11'i, esnek değil ve hiç esnek değil seçeneklerini işaretlemişlerdir. Hibe/fon sağlayıcılarının, STK'ların talep ve beklentilerine yönelik esneklikleri kapsamında anketin birinci ve ikinci çalışmasındaki yanıtlar karşılaştırıldığında anlamlı bir fark tespit edilememiştir.

GRAFİK 21. HİBE/FON SAĞLAYICISININ TALEPLERE YÖNELİK ESNEKLİĞİ

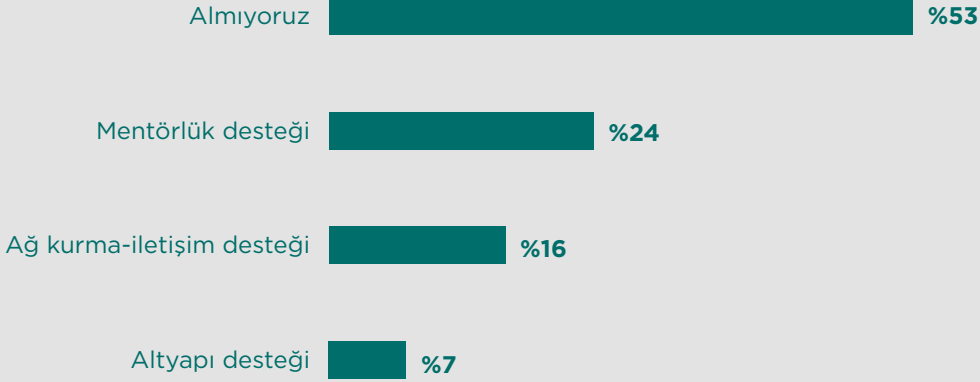

“Hibe/fon alıyorsanız hibe/fon sağlayıcınızın kurumunuzun süreçteki ihtiyaçlarına yönelik taleplerinize karşı esnekliğini 1-5 arasında değerlendirir misiniz?”

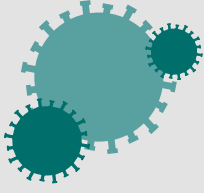
NAKDİ HİBE/FON DIŞINDAKİ DESTEKLER

Anketin ikinci çalışmasında son bir sene içinde hibe/fon aldığını beyan eden kuruluşlara hibe/fon sağlayıcılarından nakdi hibe/fon dışında herhangi bir destek alıp almadıkları sorulmuştur. Verilen yanıtlar incelendiğinde, hibe/fon aldığını beyan eden kuruluşlardan %24'ünün mentörlük, %16'sının ağ kurma-iletişim, %7'sinin altyapı desteği aldığı tespit edilmiştir. Bu soruya yanıt veren kuruluşların %53'ü ise hibe/fon sağlayıcılarından nakdi/hibe fon dışında herhangi bir destek almadıklarını aktarmışlardır.

GRAFİK 22. NAKDİ HİBE/FON DIŞINDAKİ DESTEKLER

Hibe/fon sağlayıcınızdan hibe/fon dışında, verilen desteklerden herhangi birini alıyor musunuz?

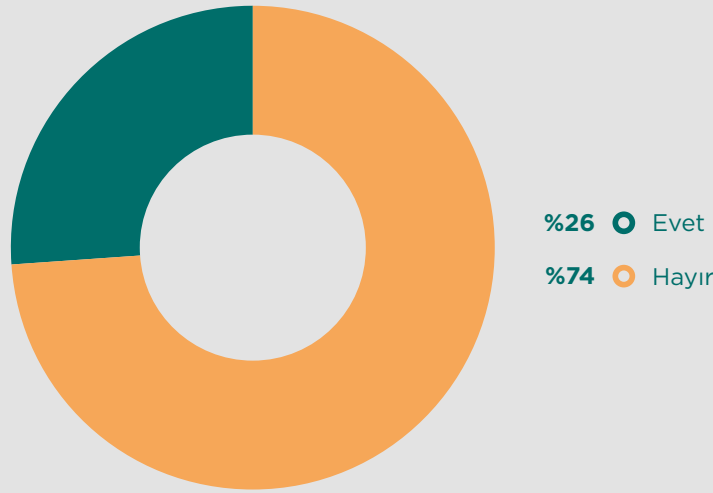

ACİL DURUM HİBESİ/FONU BAŞVURUSU

Anketin ikinci fazında katılımcılara yöneltilen bir diğer soru, salgın başladıktan sonra çeşitli sivil toplum aktörleri tarafından açılan acil durum fonu/hibelerine herhangi bir başvuru yapıp yapmadıkları olmuştur. Katılımcıların %74'ü bu tür bir hibe/fon başvurusu yapmadıklarını belirtirken, %26'sı ise başvurduklarını beyan etmişlerdir.

Derinlemesine bir inceleme yapıldığında, anketin önceki sorularında faaliyetlerini yürütmekte zorlandıklarını ya da çok zorlandıklarını belirten STK'ların %45'inin acil durum hibelerine/fonlarına başvurdukları tespit edilmiştir. Faaliyet alanları özelinde bakıldığında, hemen hemen bütün faaliyet alanlarında STK'ların %20'sinin acil durum fonlarına başvurdukları görülmüştür. Göç ve mülteci, sağlık, medya ve iletişim, çocuk hakları alanlarında çalışmalarını sürdüren sivil toplum kuruluşları ise bu eğilimin dışına çıkmış ve ortalama %43'ü acil durum fonuna başvurmuştur.

GRAFİK 23. ACİL DURUM HİBESİ/FONU BAŞVURUSU

“COVID-19 salgını başladıktan sonra herhangi bir acil durum hibesine/fonuna başvuru yaptınız mı?”

ACİL DURUM HİBESİ/FONU BAŞVURULARININ KULLANIM AMACI

Anketin bir önceki sorusunda acil durum hibesi/fonu başvurusunda bulunduğunu beyan eden kuruluşlara söz konusu başvuruyu hangi amaçla yaptıkları sorulmuştur. Verilen yanıtlara göre salgın döneminde açılan acil durum hibesi/fonu için başvuru yaptığını beyan eden kuruluşların %68'i başvurusunu proje yürütmek için yaptığını kaydederken %32'si kurumsal (idari) hibe/fon alabilmek amacıyla yaptıklarını belirtmişlerdir.

GRAFİK 24. ACİL DURUM HİBESİ/FONU BAŞVURULARININ KULLANIM AMACI

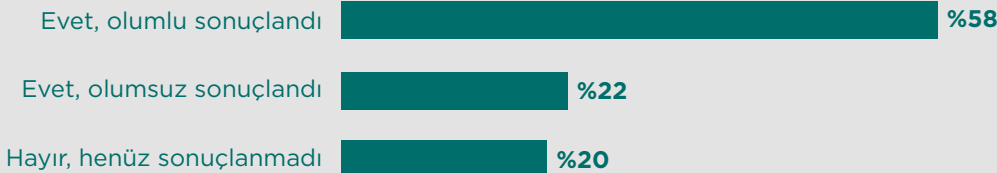
Birden fazla seçenek işaretlenmiştir.

COVID-19 salgınından sonra yaptığınızı belirttiğiniz hibe/fon başvurunuzu
hangi amaçla yaptınız?

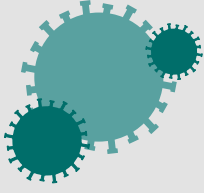
ACİL DURUM HİBESİ/FONU BAŞVURU SONUCU

Anket kapsamında acil durum hibesi/fonu başvurusu yaptığını beyan eden kuruluşlar aynı zamanda başvuru sonuçları ile ilgili bir soru da yanıtlamışlardır. Verilen yanıtlar incelendiğinde bu tür bir başvuru yapan kuruluşların %58'inin başvurularının olumlu yanıtlandığı görülmektedir. Bunun yanı sıra kuruluşların %22'si başvurularının olumsuz yanıtlandığını bildirmişlerdir. Başvuruları henüz sonuçlanmayan kuruluşların oranı ise %20'dir.

GRAFİK 25. ACİL DURUM HİBESİ/FONU BAŞVURU SONUCU

COVID-19 salgınından sonra yaptığınızı belirttiğiniz hibe/fon başvurunuz sonuçlandı mı?

5. YARDIM VE BAĞIŞLAR

COVID-19'UN YARDIM VE BAĞIŞLARA ETKİSİ

Ankete katılan STK'lar COVID-19 salgının kuruluşlarının aldıkları yardım ve bağışları nasıl etkilediğine dair bir soru da yanıtlamışlardır. Sonuçlar incelendiğinde, %45 oranında kuruluş aldıkları yardım ve bağışlarda bir düşüş olduğunu kaydetmişlerdir. Kuruluşların %43'ü aldıkları yardım ve bağışlarda herhangi bir değişiklik olmadığını aktarıırken, %11'lük bir kesim yardım bağışlarında artış olduğunu belirtmişlerdir. Anketin Nisan ayında yapılan çalışmasında aldığı bağışların arttığını beyan eden kuruluşların oranı ise %4 olarak belirlenmiştir.

GRAFİK 26. COVID-19'UN YARDIM VE BAĞIŞLARA ETKİSİ

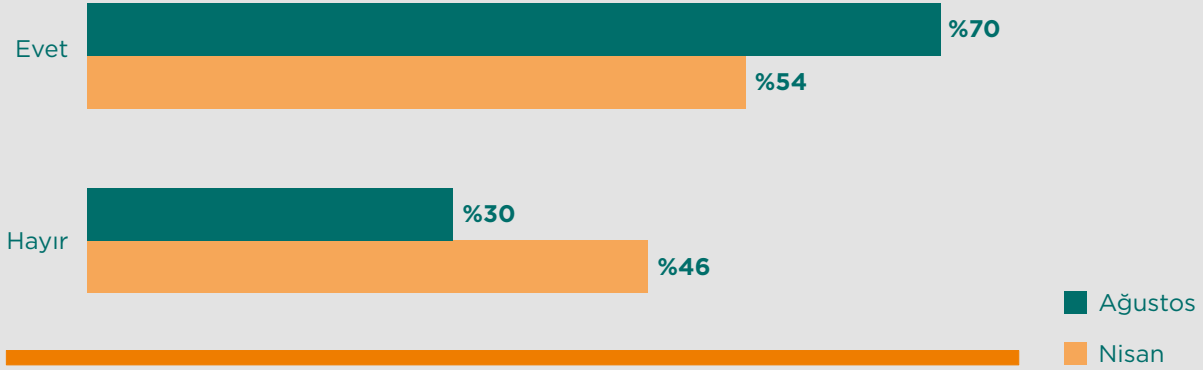

“COVID-19 aldığınız yardım ve bağışları nasıl etkiledi?”

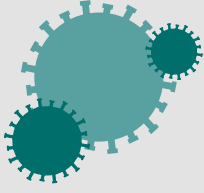
KAYNAK GELİŞTİRME STRATEJİLERİNDE DEĞİŞİKLİK

Anketi yanıtlayan kuruluşlara 2020 yılı için planlanmış kaynak geliştirme stratejilerinde herhangi bir değişiklik yapıp yapılmayacağı sorulmuştur. Katılan STK’ların %70’i bu stratejilerini değiştirdiklerini/değiştireceklerini aktarırken, herhangi bir değişiklik yapmayacaklarını belirtenlerin yüzdesi 30 olarak belirlenmiştir. Anketin Nisan ayında yapılan çalışmasında kaynak geliştirme stratejilerini değiştireceğini beyan eden kuruluşların oranı ise %54 olarak belirlenmişti.

GRAFİK 27. KAYNAK GELİŞTİRME STRATEJİLERİNDE DEĞİŞİKLİK

“2020 yılı için planlanmış olan kaynak geliştirme planlarınızda değişiklik yaptınız mı/yapacak mısınız?”

KAYNAK GELİŞTİRME ÇALIŞMALARINDA ÖNGÖRÜLEN DEĞİŞİKLİKLERİN NİTELİĞİ

Anket çalışması kapsamında 2020 yılı içindeki kaynak geliştirme stratejilerini değiştireceğini beyan eden kuruluşların söz konusu değişikliklerin niteliği ile ilgili bir soruyu da yanıtlamaları istenmiştir. Soruyu yanıtlayan kuruluşların verdikleri cevaplar incelendiğinde farklı paydaşlarla ilişki geliştirmek ve dijital kaynak geliştirme kampanyalarını ve araçlarını etkin biçimde kullanmak seçeneklerinin %52 oranıyla en fazla tercih edilen seçenekler olduğu görülmektedir. Söz konusu kuruluşların %50'si yeni hibe/fon arayışına gireceklerini aktarırken, var olan bağışçılarla ilişkileri sağlamlaştırma ve düzenli bireysel bağışçılar edinmek için çalışmalar yürütülmesi seçeneklerinin tercih oranı %35 olmuştur.

GRAFİK 28. KAYNAK GELİŞTİRME ÇALIŞMALARINDA ÖNGÖRÜLEN DEĞİŞİKLİKLERİN NİTELİĞİ

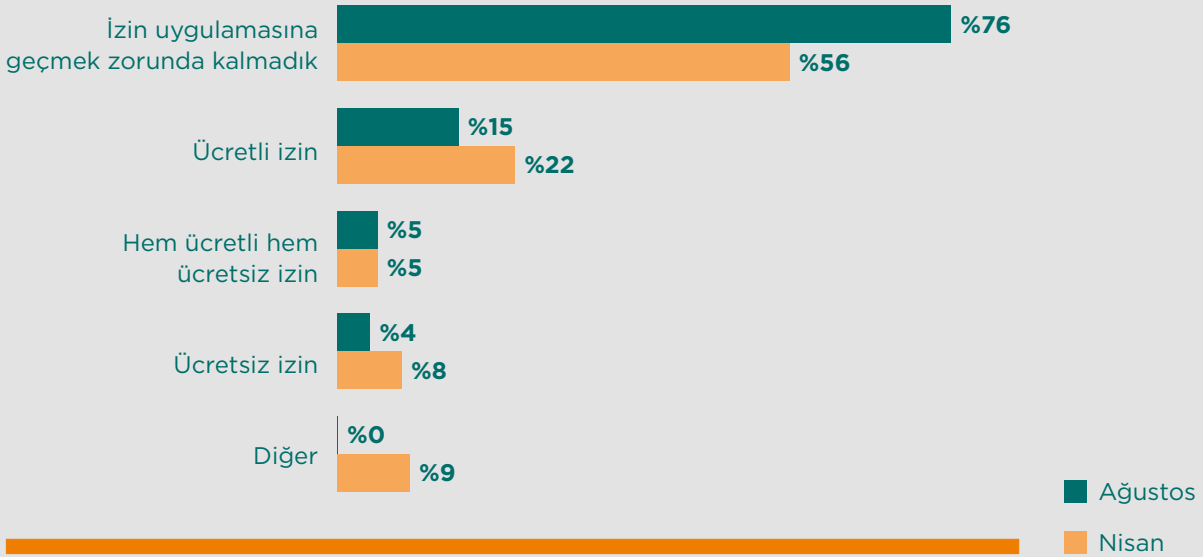

6. İSTİHDAM VE SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK

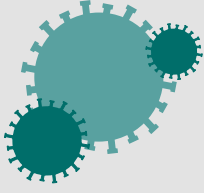
İZİN UYGULAMALARI

Ankette STK'lara salgın kapsamında alınan önlemler doğrultusunda izin uygulamalarına yönelik pratiklere dair bir soru yöneltilmiştir. Katılanların %76'sı izin uygulamasına geçmek zorunda kalmadıklarını aktarırken, kuruluşlarında ücretli izin uygulamasına geçtiklerini belirtenlerin oranı %15 olarak kaydedilirken, ücretsiz izin uygulamasının oranı %4 olarak kaydedilmiştir. Kuruluşlarında hem ücretli hem ücretsiz izin uygulamasının olduğunu aktaran STK'ların oranı ise %5'tir.

GRAFİK 29. İZİN UYGULAMALARI

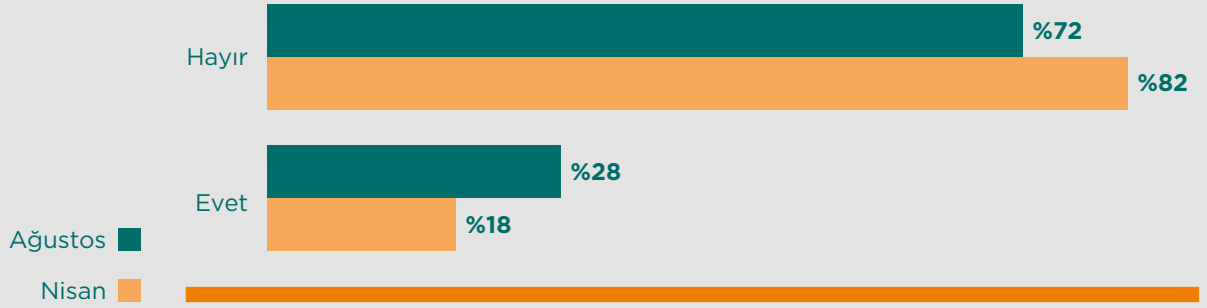
“COVID-19 salgınına yönelik önlemler kapsamında kuruluşunuzda izin uygulamasına geçmek durumunda kaldıysanız hangi tür izin olduğunu belirtir misiniz?”

KISA SÜRELİ ÇALIŞMA ÖDENEĞİ BAŞVURUSU

Ankete katılan STK'ların %72'si çalışanları için kısa süreli çalışma ödeneğine başvurmazken, %28'i başvuru yaptığını belirtmiştir. Anketin Nisan ayında yapılan çalışmada kısa süreli çalışma ödeneğine başvuran STK'ların oranı %18 olarak kaydedilmiştir.

GRAFİK 30. KISA SÜRELİ ÇALIŞMA ÖDENEĞİ BAŞVURUSU

“Çalışanlarınız için kısa süreli çalışma ödeneğine başvurduunuz mu?”

İŞTEN ÇIKARMA

Ankete katılan STK'ların %5'i bugüne dek salgının finansal durumlarına etkisi sebebi ile işten çalışan çıkarmak durumunda kaldıklarını aktarırken %95'i çıkartmak zorunda kalmadıklarını belirtmişlerdir. Bu sonuç, anketin Nisan ayında yapılan çalışmada elde edilen sonuçlarıyla benzerlik göstermektedir.

GRAFİK 31. İŞTEN ÇIKARMA

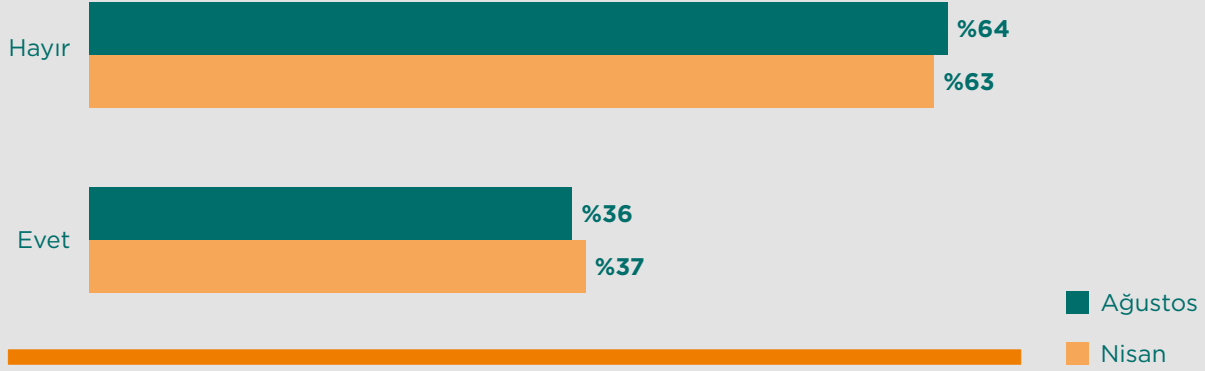

“Şu ana dek COVID-19'un finansal durumunuza etkisi sebebi ile kuruluşunuzdan çalışan çıkarmak zorunda kaldınız mı?”

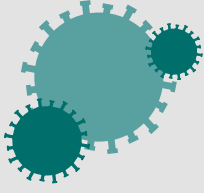
İŞTEN ÇIKARMAYA YÖNELİK ÖNGÖRÜLER

Ankete katılan STK'ların %36'sı salgının devam etmesi durumunda kuruluşlarından çalışan çıkarmak zorunda kalabileceklerini belirtirken, %64'ü bu yönde bir karar almak durumunda kalacaklarını düşünmediklerini ifade etmişlerdir. Anketin Nisan ayında yapılan çalışmasında salgının devam etmesi durumunda kuruluşlarından çalışan çıkarmak zorunda kalabileceklerini belirten STK'ların oranı %37, bu tür bir karar almak durumunda kalacaklarını düşünmeyenlerin oranı ise %63 olmuştur.

GRAFİK 32. İŞTEN ÇIKARMAYA YÖNELİK ÖNGÖRÜLER

“COVID-19’un etkisinin devam etmesi durumunda kuruluşunuzdan çalışan çıkarmak zorunda kalacağınızı düşünüyor musunuz?”

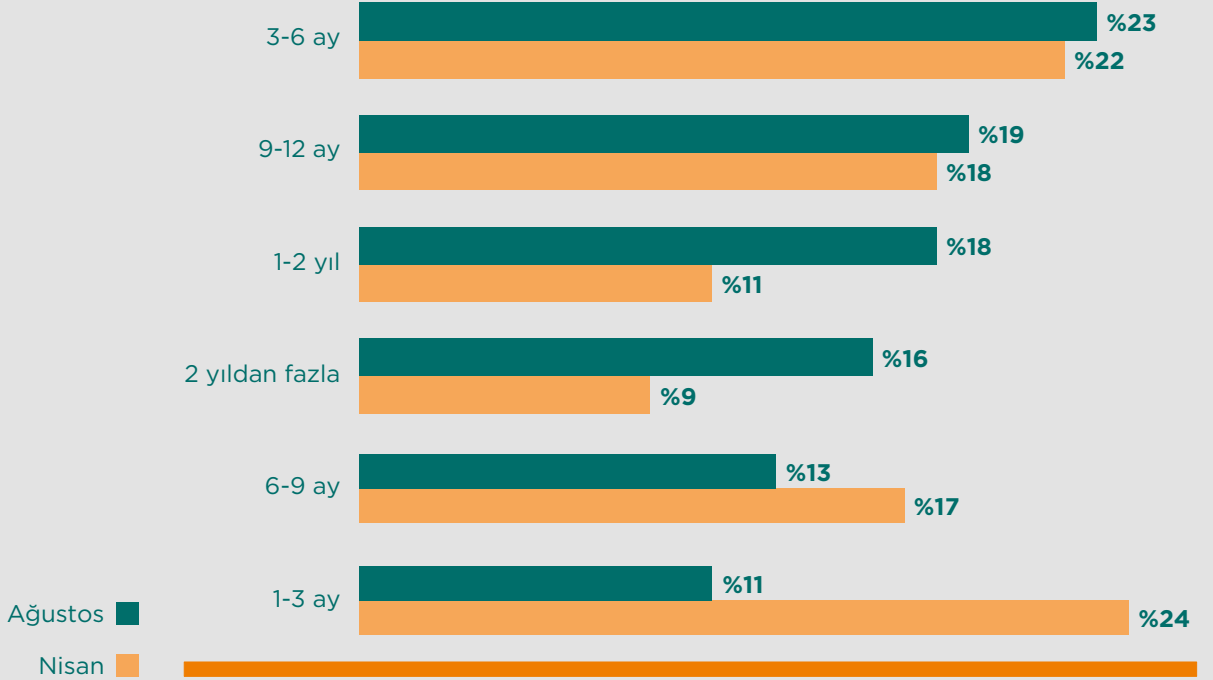

SÜRDÜRÜLEBİLİRLİĞE YÖNELİK ÖNGÖRÜLER

Anketin ikinci fazında da STK'ların sürdürülebilirliklerine yönelik öngörülerini paylaşmaları istenmiştir. Yeni kaynak yaratma faaliyeti yürütmeden, mevcut kaynaklarınızla ne kadar süre mevcut iş yapınızı ve personel sayınızı koruyabileceğinizi öngörüyorsunuz? sorusuna, anketi yanıtlayan STK'ların %11'i 1-3 ay olarak cevap vermişlerdir. Mevcut kaynaklarıyla mevcut iş yapısını ve personel sayısını 3-6 ay koruyabileceğini belirten STK'ların oranını %23'ken, bu soruyu 6-9 ay olarak yanıtlayan STK'ların oranını %13'tür. Herhangi bir kaynak faaliyeti yürütmeden mevcut iş yapısı ve personel sayısını 1-2 yıl arasında koruyabileceklerini aktaran STK'ların oranını %18'ken, %16'sı bu soruya 2 yıldan fazla olarak yanıt vermiştir.

Anketin Nisan 2020'de yapılan ilk fazında aynı soruya verilen yanıtlar karşılaştırıldığında, mevcut yapısını ve faaliyetlerini yeni kaynak yaratma faaliyeti yapmadan 1-3 ay koruyabileceğini beyan eden kuruluşların %24 olarak tespit edilmiş olan oranı %11'e gerilemiştir. Bunun yanı sıra, aynı soruya bir önceki anket çalışmasında 1-2 yıl olarak yanıt vermiş olan kuruluşların %11 olan oranı da %18'e yükselmiştir.

GRAFİK 33. SÜRDÜRÜLEBİLİRLİĞE YÖNELİK ÖNGÖRÜLER

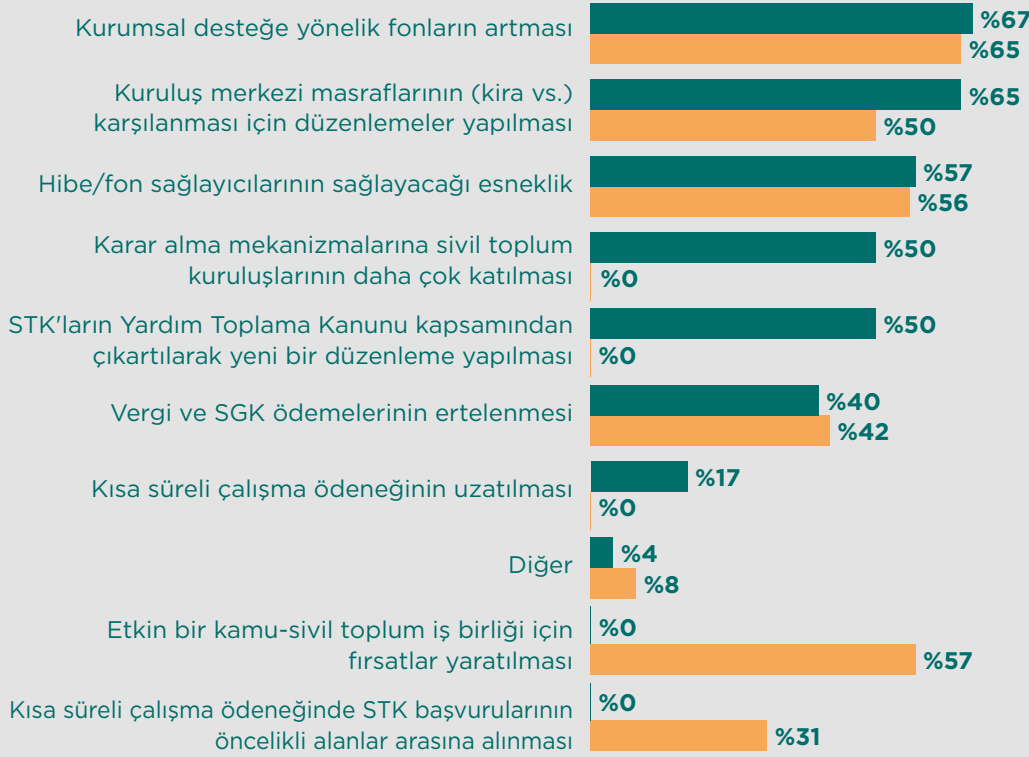

“Yeni kaynak yaratma faaliyeti yürütmeden, mevcut kaynaklarınızla ne kadar süre mevcut iş yapınızı ve personel sayınızı koruyabileceğinizi öngörüyorsunuz?”

SÜRDÜRÜLEBİLİRLİĞE KATKI SAĞLAYACAĞI DÜŞÜNÜLEN KOLAYLIKLAR

Ankete katılan STK'lara süreçte istihdam ve faaliyetlerinin etkilenmemesi için sıralanan önerileri değerlendirmeleri istenmiştir. Katılan STK'ların %67'si hibe/fon sağlayıcılarının kurumsal hibeye yönelik desteklerinin artırılmasının, %65'i kuruluş merkezi masraflarının (kira vs.) karşılanması için düzenlemeler yapılmasının, %57'si hibe/fon sağlayıcılarının sağlayacağı esnekliğin, %50'si STK'ların yardım toplama kanunu kapsamında çıkartılarak yeni bir düzenleme yapılmasının ve karar alma mekanizmalarına sivil toplum kuruluşlarının daha çok katılmasının, %40'ı vergi ve SGK ödemelerinin ertelenmesinin ve %17'si de kısa süreli çalışma ödeneği izninin süresinin uzatılmasının faaliyetlerinin etkilenmemesi için kolaylık sağlayacağını belirtmişlerdir.

GRAFİK 34. SÜRDÜRÜLEBİLİRLİĞE KATKI SAĞLAYACAĞI DÜŞÜNÜLEN KOLAYLIKLAR

Birden fazla seçenek işaretlenmiştir.

■ Ağustos

■ Nisan

“Aşağıdakilerden hangisi veya hangileri kuruluşunuzda istihdamın ve faaliyetlerinizin etkilenmemesi için kolaylık sağlayacaktır?”

